

Molly Uthus f. Myhre,
født 2.3. 1927.

Molly har alltid vært en aktiv og dyktig person. Hun er også sterkt engasjert i eldretiltak i Selbu.

Sydame på den tida de sydde i heimene **Tilbakeblikk om sømmen på 1900-tallet**

Det var mange sydamer og skreddere i Selbu den gangen. Før i tida, første del av 1900. De hadde hjemmesøm, men dro også rundt i bygda med målband, kritt, saks og nåler. Nålbok og mønster var også med i veska. Damphjernet med stener (bolter) som ble varma opp på svartkomfyren, måtte skredderen ha med. Og i mange tilfelle symaskina. Så det var nok spennende når de kom til gårds. Der det var mye folk, kunne de bli ganske lenge.

Skredderne sydde for det meste herrekler, av og til kåper og drakter. Det var mye av vadmél, men etter hvert ble det også andre stoffer. Sjeviot var veldig fint til dresser.

Sydamene hadde mer vekslende arbeid. Først på 1900-tallet var det for det meste vadmél til stakker og trøyer og vest av tykt stoff (evlin).

Etter hvert ble det lettere og finere stoffer å få kjøpt, for de som skulle ha litt finere kjoler, for eksempel brudekjoler. For det meste sorte kjoler den gang. Jeg husker godt da jeg var 6 år å skulle ha ny kjole og kåpe til jul. Da kom Anna sydame heim til oss. Det var veldig spennende.

Først tok hun mål både på langs, tvers og rundt meg med et gult målband med sorte tall på som hun skrev ned i ei lita bok. Tøyet til kjolen ble lagt ut over bordet. Så kom hun fram med forskjellige papirbiter, "skanta" (mønster) kalte hun dem. De ble lagt på stoffet. Så brukte hun målbandet og krittet før hun satte saksa i, og klippet i stykker hele kjoletøyet. Hvorledes skulle dette bli?

Men så ble bitene satt sammen med knappenåler, så kom synål og tråd fram, og da "tråkla" hun alle lappene sammen, så fikk jeg prøve, før hun tok maskina for å sy den sammen. Til slutt litt søm for hånd. Det ble kvit blonde-

krave og kvite knappa på den blå kjolen. Det ble en fin kjole. Jeg var veldig fasinert av hele operasjonen og glemte det aldri. Kåpe ble det også. Kanskje var det noe som virket for jeg ville gjerne sy småting og dukkeklær etter den tid. Jeg fortsatte med enkle ting alt etter som jeg ble eldre. Ellers var jeg mye heime hos a "Inbær Trøn". Der fikk jeg bli med henne på Nystugugulftet, og se på gamle klær, og der fikk jeg innføring om de fine polkatrøyene, flatrokka og rundrokka stakka, linserk og skjorte. Brudekjolen etter hennes mor fra 1880-tallet. Jeg fikk forklaring om tilvirkning av stoffene, og fikk se linkjelda.

De første symaskinene var Grover og Baker. De ramla litt, men var nok en stor lettelse for sømmen.

Så kom Singer på markedet. En fin maskine det. Etter hvert ble det trømaskiner. Jeg gikk på syskolen hos Helga Eidem i 1945. Helga tok i mot elever i mange år. Det var for det meste kjolesøm, fra barnetøy til finkjoler og brudekjoler.

Det var ikke så mye nytt å få tak i av stoff, men folk fant fram mye klær fra kister og loft som vi sydde om, snudde vranga ut og fikk fine plagg av det. Noen hadde forbindelser, så det var nye stoffer å få tak i også.

Husker vi sydde en fin selskapskjole til Helgas svigerdatter, som bodde på Sørlandet. Den har Helga med på bildet, men dessverre kommer den ikke fram. Den var av gul taftsilke med sort tyll over. Storfin med vidt skjørt.

Lang kjole.

Vi hadde motesjonaler fra byen som damene fikk se i, og ta ut modeller fra. Helga Eidem var en flink lærer. Vi fikk innføring i sømmens spesielle finesser. Måltaking, lage nye mønster etter grunnmønster, tråkle bent og skråtråk-

ling. Krysse over og under på forskjellige ting og ”bøte ette” fin søm. Stoff lærte vi mye om. Passe på så kosten på tøyet gikk glatt ned på plagget. Pressing av ullstoff og lin til forming av plagget. Det har siden kommet godt med i søm av Selbubunaden.

Etter skolen begynte jeg å sy litt og til venner, etter hvert utvikla det seg. Jeg var også hjemme hos kunder og sydde en del. Tok også ett brevkurs i rissing.

Så var det en tid på konfeksjon her i Selbu. Etter at vi stiftet familie, ble hjemmesømming lagt på hylla, da jeg gikk ut i arbeidslivet i omsorgsarbeid. Jeg begynte med Singer håndmaskin, så ble det elektrisk rettsømsmaskin. Etter hvert kom de automatis-

ke med sikksakk til overkasting. Storveies det. Nå har vi maskiner som gjør nesten alt, bare ved å trykke på knapper.

Men nå er sydamene ingen yrkesgruppe lenger. Nå går vi i forretninger og kjøper ferdig. Bare bunadssøm er det ennå behov for.

Tenker på prisene i 50-60 åra. Kr. 20-30 for finkjole og kr. 50 for brudekjole med flere lag i det vide skjørtet. Høres ikke så mye ut, men tida var bare slik da. Da var det kommet mye nytt i syntetiske stoffer, og taftkjoler var i skuddet. Fine julekjoler, men kald i vinterkulden da. Det har blitt noen bunader også blant sydamene. Dette litt fra tida da sømmen var et yrke og- hjemmehusflid.

Avslutning på sykuset juni 1945.

På bildet fra venstre foran: Gunvor Alset, lærer Helga Eidem, Margot Sydholt, f. Kleivan.

Bak fra venstre: Molly Uthus, f. Myhre, Bergliot Mebust, Brynhild Uglem, f. Uthus, Anna Kjosnes, f. Engan.

Helga har den fine selskapskjolen på kneet.

Det skulle vært fargebilde. Den var gul med svart tyll over.